

Sygn. akt II Cz 529/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący - SSO Irena Dobosiewicz

Sędziowie - SO Janusz Kasnowski

SO Aurelia Pietrzak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2014 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) sp. z o.o. w G.

z udziałem (...) S.A. w W.

o wpis

na skutek zażalenia uczestnika (...) S.A. w W. na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 31 grudnia 2013 r. sygn. akt (...), Kw Nr (...)

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Sygn. akt II Cz 529/14

UZASADNIENIE

W dniu 5 grudnia 2013 r. wpłynęła do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy skarga uczestnika (...) S.A. w W. na wpis dokonany przez Referendarza Sądowego w tym Sądzie w dniu 19 listopada 2013 r. w dziale II księgi wieczystej KW Nr (...) na wniosek (...) sp. z o.o. w G. z dnia 18 listopada 2013 r.

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy odrzucił skargę uczestnika. W uzasadnieniu tegoż postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, iż skarżący pomimo upływu tygodniowego terminu do uzupełnienia braków formalnych skargi nie wykazał należytego umocowania do reprezentacji osób, które w imieniu skarżącego wniosły skargę.

Sąd Rejonowy w myśl art. 87 § 1 k.p.c. uznał, że podpisany jako pełnomocnik uczestnika J. K. nie jest osobą uprawnioną do występowania w takim charakterze, albowiem nie jest on, ani adwokatem, ani radcą prawnym, a z przedłożonej przez skarżącego umowy o świadczenie obsługi prawnej i doradztwa inwestycyjnego z dnia 18 grudnia 2007 r. nie wynika, aby występowanie J. K. w sprawach o wpis do księgi wieczystej wchodziło w zakres zlecenia objętego treścią tej umowy. Nadto w ocenie Sądu Rejonowego nie sposób na jej podstawie uznać, aby J. K. sprawował zarząd nad majątkiem lub interesami uczestnika.

Oceniając zaś umocowanie do reprezentacji uczestnika podpisanych pod skargą jako członkowie zarządu (...) S.A. w W. D. D. i P. S. Sąd Rejonowy stwierdził, iż z urzędu wiadomym Sądowi było, że na dzień wydania zaskarżonego

postanowienia (tj. 31 grudnia 2013 r.) jedynym członkiem zarządu wspomnianej spółki wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego jako osoba uprawniona do jej reprezentacji był J. S..

W związku z powyższym Sąd Rejonowy przyjął, iż skarga została wniesiona przez osoby nieuprawnione do reprezentacji uczestnika (...) S.A. i skargę tą odrzucił wobec nieuzupełnienia przez uczestnika w zakreślonym terminie braków formalnych w tym zakresie.

Uczestnik dnia 16 stycznia 2014 roku wniósł zażalenie od tego postanowienia, w którym zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

a) naruszenie art. 425 § 4 k.s.h. w zw. z art. 626⁸ § 2, 370, 203 § 2 i 13 § 2 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż nieprawomocny wpis J. S. przesądza o tym, że był on członkiem zarządu uczestnika, a także na nierozpoznananiu zarzutu nieważności uchwały powołującej go na to stanowisko w sytuacji, gdy sam J. S. cofnął wniosek o wpis jego osoby do Krajowego Rejestru Sądowego;

b) naruszenie art. 87 § 1 w zw. z art. 370 i art. 13 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, iż J. K. nie mógł być pełnomocnikiem uczestnika, pomimo iż z umowy oraz z przedłożonego pełnomocnictwa wynika, że w ramach przyjętego zlecenia J. K. miał obowiązek podejmowania działań związanych z postępowaniem wieczystoksięgowym.

Uczestnik przedłożył postanowienie Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawy w W., XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie WA.XIII NS-REJ.KRS/(...) o zmianę danych uczestnika (...) S.A. w W., w którym to wspomniany Sąd umorzył postępowanie w sprawie wpisu J. S. jako członka zarządu uczestnika.

W uzasadnieniu uczestnik podtrzymał i rozwinął zarzuty podniesione w petitum zażalenia.

Wniósł o uznanie prawidłowości pełnomocnictwa J. K., uchylenie zaskarżonego postanowienia, rozpoznanie skargi o wpis i oddalenie wniosku o wpis.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie, jednakże Sąd Okręgowy tylko częściowo podziela argumenty podniesione przez skarżącego.

Bezasadnym jest bowiem zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 87 § 1 k.p.c., gdyż Sąd ten słusznie uznał, że J. K. nie mógł być pełnomocnikiem uczestnika w tej sprawie i w związku z tym nie był on uprawniony do wniesienia skargi na orzeczenie Referendarza Sądowego. W myśl wspomnianego przepisu pełnomocnikiem procesowym może być adwokat lub radca prawny, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.

W orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że umowa stałego stosunku zlecenia, obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych zleceniodawcy przed sądami i organami administracji, nie może stanowić podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez zleceniodawcę (uchwała SN z dnia 21 lutego 1992 r., III CZP 4/92, Wokanda 1992, nr 6, s. 4). Dopuszczenie pełnomocnictwa procesowego zleceniobiorcy w każdej sprawie, w której stroną jest zleceniodawca, prowadziłoby do ominięcia ograniczenia zawartego w art. 87 § 1 k.p.c. i pozostawienia form pomocy prawnej nawet w sprawach wymagających kwalifikacji szczególnych poza kontrolą państwową albo samorządową, co zagraża sprawności wymiaru sprawiedliwości i może rodzić niekorzystne skutki społeczne. Ustając zaś dopuszczalność (skuteczność) pełnomocnictwa procesowego osoby pozostającej w stałym stosunku zlecenia, sąd przeprowadza dwustopniowy sprawdzian. Po pierwsze, bada czy stosunek zlecenia jest stały, nawet jeśli zlecenia udzielono na czas określony, a następnie porównuje zakres zlecenia i pełnomocnictwa w celu

ustalenia, czy mieści się w nim przedmiot sprawy, tj. treść roszczenia i okoliczności faktyczne przytoczone w celu jego uzasadnienia (uchwała SN z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 51/08, Lex 393807). Sąd z urzędu obowiązany jest bowiem do czuwania nad tym, czy strona zastępowana jest w sprawie przez osobę mogącą być pełnomocnikiem, i nie powinien dopuścić do zastąpienia strony przez osobę, która pełnomocnikiem być nie może. W przeciwnym wypadku postępowanie prowadzone z udziałem takiej osoby dotknięte byłoby sankcją nieważności.

W niniejszej sprawie słusznie Sąd Rejonowy ustalił, iż J. K. nie mógł być pełnomocnikiem uczestnika, albowiem z zawartej umowy jedynie wynika ogólnikowe zobowiązanie zleceniobiorcy do reprezentowania interesów majątkowych zleceniodawcy, a tym samym brak było podstaw do uznania, że zakresem zlecenia objęto występowanie J. K. w konkretnym postępowaniu wieczysto księgowym. Inne rozstrzygnięcie w tej materii prowadziłyby zaś do obejścia ograniczeń wynikających z treści art. 87 § 1 k.p.c.

Niezależnie jednak od powyższego skarga na orzeczenie Referendarza Sądowego została też podpisana przez P. S. i D. D. występujących w charakterze członków zarządu będącej uczestnikiem (...) S.A. Jakkolwiek, więc Sąd Rejonowy słusznie zauważył, że w dniu orzekania w przedmiocie skargi osobą wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego jako uprawniony do reprezentacji spółki był J. S., to z uwagi na zmianę okoliczności jaka miała miejsce po wydaniu zaskarżonego postanowienia, rację ostatecznie należało przyznać skarżącemu. Sąd odwoławczy orzeka na podstawie całego zgromadzonego w toku postępowania materiału procesowego (art. 382 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Miarodajnym dla wydania orzeczenia przez tenże Sąd jest bowiem stan rzeczy istniejący w chwili rozpoznania wywiedzionego środka odwoławczego, a nie wyłącznie wcześniejszy stan faktyczny i prawny, jaki legł u podstaw orzekania przez Sąd I instancji.

Po wydaniu postanowienia przez Sąd Rejonowy wpis J. S. do Krajowego Rejestru Sądowego jako reprezentanta (...) S.A. został podważony, co zaś nie miało jeszcze miejsca w chwili wydania zaskarżonego postanowienia. Słusznie skarżący podniósł, iż wniosek o wpis J. S. skutecznie cofnięto, a Sąd Rejonowy dla M. St. Warszawy w W. umorzył postępowanie w sprawie zmiany danych dotyczących uczestnika (...) S.A. Skarżący przedłożył wspomniane postanowienie tegoż Sądu wydane dnia 10 stycznia 2014r. (a więc już po orzeczeniu Sądu I instancji z 31 grudnia 2013 r.). Nadto tutejszemu Sądowi z urzędu jest wiadomym, iż na dzień orzekania w przedmiocie rozpoznania zażalenia P. S. i D. D. są ujawnieni w Krajowym Rejestrze Sądowym jako osoby uprawnione do reprezentacji uczestnika. Tym samym wobec zmiany stanu faktycznego i prawnego sprawy obecnie brak jest podstaw do odrzucenia skargi, która została przez nich wniesiona.

W związku z wyżej wspomnianą zmianą sytuacji procesowej dla oceny dopuszczalności złożenia skargi przez P. S. i D. D. nie ma też już znaczenia ocena zasadności pozostałych podniesionych przez skarżącego zarzutów co do nierozpoznania przez Sąd Rejonowy kwestii nieprawomocności i nieprawidłowości wpisu J. S. do Krajowego Rejestru Sądowego. Nie mniej jednak warto podkreślić, że wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy słusznie wskazał, iż z uwagi na treść art. 626⁸ § 2 k.p.c. kognicja sądu wieczystoksięgowego jest ograniczona, a w ramach postępowania prowadzonego w tymże sądzie nie można prowadzić postępowania dowodowego w kierunku oceny zasadności wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym. Pamiętać bowiem należy, że prowadząc takie postępowanie sąd wieczystoksięgowy dokonałby niedopuszczalnej merytorycznej kontroli prawidłowości orzeczenia innego sądu, jakim w realiach niniejszej sprawy jest postanowienie o wpisie osoby reprezentanta podmiotu do Krajowego Rejestru Sądowego. W orzecznictwie przyjmuje się zaś, że sąd wieczystoksięgowy takich kompetencji nie posiada (por. uchwała SN z 28 sierpnia 1991 r., III CZP 71/91, Lex 3699). Sąd Rejonowy nie tylko, więc nie musiał, lecz wręcz nie mógł badać zasadności wpisu dokonanego w Krajowym Rejestrze Sądowym. Bez znaczenia jest też fakt, iż postanowienie o wpisie J. S. jako osoby reprezentującej uczestnika nie było jeszcze prawomocne, albowiem zgodnie z regułą określoną w art. 694⁵ § 2 k.p.c. postanowienia wydane w postępowaniu rejestrowym są wykonalne i skuteczną z chwilą ich wydania. Wyjątkiem jest jedynie postanowienie o wykreśleniu podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego, którego skuteczność ma miejsce w momencie uprawomocnienia się.

Mając to na uwadze należało uznać, że chybionymi są zarzuty skarżącego co do nierozpoznania w postępowaniu wieczystoksięgowym kwestii zasadności wpisu J. S. do Krajowego Rejestru Sądowego. Z drugiej strony nie zmienia

to jednak postaci rzeczy, iż z uwagi na wspomnianą wcześniej zmianę sytuacji procesowej na obecnym etapie postępowania zaskarżone postanowienie należało uchylić stosownie do wniosku skarżącego, gdyż skarga na orzeczenie Referendarza Sądowego została wniesiona przez osoby uprawnione do reprezentacji uczestnika (...) S.A.

Odnosząc się z kolei do pozostałych wniosków skarżącego należy wskazać, że Sąd Okręgowy orzekając jako sąd odwoławczy nie jest właściwy do rozpoznania samej skargi na orzeczenie Referendarza Sądowego, albowiem z uwagi na jej nierozpoznanie przez Sąd I instancji brak jest na obecnym etapie postępowania substratu zaskarżenia w postaci merytorycznego postanowienia Sądu Rejonowego odnoszącego się do tej kwestii. Orzekanie przez Sąd II instancji byłoby, więc zdecydowanie przedwczesne. W toku niniejszego postępowania Sąd Okręgowy jest, więc właściwy tylko i wyłącznie do rozpoznania kwestii incydentalnej, jaką było odrzucenie skargi przez orzekający w I instancji Sąd Rejonowy.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.